

Finansdepartementet

SOU 2018:44, *Möjligt, tillåtet och tillgängligt*

Vinnova kommenterar SOU 2018:44, *Möjligt, tillåtet och tillgängligt*, i sin roll som expertmyndighet på området innovation. Remissvaret handlar om hur förslagen påverkar frågor om innovation och upphandling.

Sammanfattning

Vinnova ställer sig positivt till utredningens lagförslag rörande de bestämmelser som reglerar upphandlingar under EU:s tröskelvärden samt upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster (icke direktivstyrda upphandlingar). Vidare är Vinnova positivt till att föreslå bestämmelser för LOU och LUF även tas in i LUK och LUFS.

Förenklingarna som utredningen föreslår bör underlätta inköpsverksamheten hos upphandlande myndigheter, vilket kan frigöra tid och resurser för att utföra upphandlingar av mer strategisk natur, inklusive olika nivåer av innovationsupphandling. Förändringarna bör även underlätta för företag att delta i offentliga upphandlingar. Idag undviker ibland innovativa små och medelstora företag det på grund av det är, eller upplevs, som krångligt.

Sammantaget kan ett ökat utrymme för strategisk upphandling, samt bättre möjligheter för innovativa små och medelstora innovativa företag att delta i offentlig upphandling, underlätta för offentlig sektor att utföra sina uppgifter genom förbättrad försörjning av nödvändiga lösningar. Det är i synnerhet viktigt för offentlig sektors förmåga att på lång sikt erbjuda kvalitativa tjänster och hantera samhällsutmaningar. Vinnova anser att verksamhetsutveckling och innovation via inköpsverksamheten är en viktig komponent i att kunna upprätthålla välfärden i Sverige.

Vinnova är även positivt till förslaget om processkostnadsansvar samt införandet av en överprövningsavgift i överprövningsmål. Risken för överprövningar verkar idag hejda vissa upphandlande myndigheter från att prova strategisk upphandling, inklusive innovationsupphandling. En minskad risk för överprövningar, samt incitament för företag att använda dialog i tidiga faser snarare än överprövningar sent i processen, bör ha positiva effekter på myndigheternas vilja och förmåga att upphandla strategiskt.

Vinnovas ställningstaganden

Avsnitt 11.6. "Utredningens förslag om dialog i upphandlingar"

Ställningstagande 1: Ökade möjligheter till dialog i upphandlingar är positivt.

Skälen för ställningstagandet är, utöver de skäl som anförs i utredningen, att dialog nästan alltid är nödvändig för strategisk upphandling och innovationsupphandling. Förslag som gynnar detta även i mindre upphandlingar är därför positivt från ett innovationsperspektiv.

Avsnitt 12.3.1. "Rätten att delta i en upphandling"

Ställningstagande 2: Rätt för leverantörer att få lämna anbud i grupp eller åberopa andra företags kapacitet är positivt.

Skälen för ställningstagande är att detta bör underlätta för mindre innovativa företag att delta i upphandlingarna, antingen som partner till ett större företag eller som deltagare i en grupp av andra små och medelstora företag.

13.3.1. "Samma regler för alla sociala tjänster och andra särskilda tjänster"

Ställningstagande 3: Samma typ av reglering för alla tjänster, det vill säga utan åtskillnad mellan välfärdstjänster och andra tjänster, är positivt.

Skälen för ställningstagandet är att det bör förenkla för myndigheter och företag att samma regler gäller och att gränsdragningsproblematik undviks. Mer tid och kraft hos upphandlande myndighet kan då läggas på strategiska förberedelser i (sociala) upphandlingar. Ju bättre en upphandlande myndighet förstår och kan beskriva sin efterfrågan i relation till nuvarande och önskade verksamhet, desto större möjlighet finns att göra goda långsiktiga affärer.

Avsnitt 21.3.2 "Utredningens överväganden" och avsnitt 22.4 "Utformningen av utredningens lagförslag"

Ställningstagande 4: Införandet av processkostnadsansvar samt överprövningsavgift i överprövningsmål är positivt.

Skälen för ställningstagandet är, från en innovationssynvinkel, att åtgärderna kan leda till ett ökat intresse för dialog istället för process från leverantörernas sida. Som utredningen konstaterar: "en konstruktiv dialog i tidiga skeden av upphandlingarna är positiv för alla inblandade aktörer." Dialog är av särskild vikt vid strategisk upphandling och innovationsupphandling. En ökad benägenhet till dialog kan påverka upphandlande myndigheter riskbedömning av sådan upphandling och underlätta dess användning. I övrigt anser Vinnova att avgiftens storlek förefaller satt på en nivå som möjliggör för mindre företag att begära överprövning när så behövs.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Programledaren Nina Widmark har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Peter Lindelöf och enhetschef Ylva Strander deltagit.

Darja Isaksson